

Alex Vanopslaghs tale ved Folketingets åbningsdebat

Taler

Alex Vanopslagh
Formand for Liberal Alliance

Dato

8. oktober 2026

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

- 1 Tusind tak for det. Jeg vil gerne tale om drømme. Nu ved jeg jo selvfølgelig af gode grunde ikke, hvad Tingets medlemmer går og drømmer om, selv om jeg kunne forestille mig, at en enkelt, højst to, herinde måske drømmer om en international toppost. Jeg tror, at en del andre drømmer om et Danmark, hvor
- 5 vi politikere ikke konsekvent ligger helt i bund sammen med journalister og bilforhandlere, når danskerne blev spurgt om, hvem de har mindst tillid til. Måske drømmer de om et Danmark, hvor der er større tillid både til myndighederne, men også, hvor færre danskere går rundt med en følelse af, at vi politikere hele tiden lover langt mere, end vi kan holde. Så god er verden
- 10 desværre ikke, for i hele den vestlige verden og desværre også i Danmark, ser vi sprækker og tegn på kriser i demokratiet. Måske er problemet ikke først og fremmest, at danskerne har for lidt tillid til os politikere, men snarere, at vi politikere har for lidt tillid til danskerne, og så er løsningen ironisk nok ikke, at vi skal tænke i, at demokratiet skal blive stærkere, men at folkestyret skal blive
- 15 stærkere. Og demokrati og folkestyre er ikke nødvendigvis en til en det samme. For hvis man bare reducerer demokrati til at være, at man hvert fjerde år vælger nogle politikere, der så styrer tingene, har man det, Bertel Haarder tidligere kaldte politikerstyre, hvorimod folkestyret er dybere, det er større, det er, at folket kan styre sig selv, at de hver evig eneste dag løfter et ansvar for at gøre
- 20 Danmark bedre, helt uden at vi politikere beder dem om det.

- Vi har tidligere i danmarkshistorien set, ca. 30 år efter vi fik vores grundlov, at det politiske system var i en dyb, dyb krise. I 10 år i træk havde vi provisoriske finanslove, hvor der ikke blev vedtaget en eneste ny udgift i Folketinget. Ja, vi
- 25 kunne ikke engang enes om at finde penge til at genopbygge Christiansborg, som var brændt ned. Det interessante er, om Danmark så gik i stå, da Christiansborg gik i stå. Nej, tværtimod. Der blev stiftet rekordmange andelsforeninger, og det skød op med nye forsamlingshuse og friskoler og

30 højskoler og nye virksomheder. Ja, det var på mange måder folkestyrets guldalder. Så vi kan i hvert fald konkludere, at folkestyret sagtens kan blomstre, alt imens politikerstyret er i krise.

Men hvad gør det ved politikerstyret, hvis folkestyret er i krise? Jeg ser desværre
35 nogle tegn på, at folkestyret er i krise. Det ses på vidt forskellige ting. Det gælder alt lige fra den faldende tillid, den stigende ensomhed, den stigende polarisering i den offentlige debat, og det ses også på, at det desværre er et mindretal af danskerne, der er villige til at forsvare fædrelandet, hvis vi bliver invaderet. Og så ses det mest af alt – jeg er ked af at sige det – hos os herinde i salen, for det er
40 efterhånden forsvindende lidt, som vi overlader til danskerne selv at håndtere. Så snart der er et eller andet, der stiger i pris, skal vi lave en varmecheck eller en fødevarecheck eller et midlertidigt fradrag. Vi blander os i, hvordan forældre fordeler barselen mellem sig, vi forbyder reklamer for produkter, vi ikke kan lide, vi forbyder folk at køre på elløbehjul uden cykelhjelme. Ja, vi regulerer
45 endda, om offentligt ansatte må ryge derhjemme i deres eget hjem på en hjemmearbejdsdag. På den måde er mængden af ord i danske love og bekendtgørelser alene i min levetid tredoblet. Skridt for skridt udhuler vi hele tiden, hvad der er den enkeltes, familiens eller civilsamfundets ansvar. Vi skal bare være bevidst om, at desto mere politikerstyre, vi får, desto svagere et
50 folkestyre risikerer vi at få. Og så er det jo ikke så mærkeligt, hvis danskerne også holder os ansvarlige, når tingene ikke går, som de ønsker. Desto flere ting, vi lover at løse, desto større forventninger bliver der til os, og desto større forventninger, der er til os politikere, desto mere vil vi styre tingene, og så er det, at tingene går galt, for vi politikere er ikke særlig dygtige til at styre ting.

55 Hvis man er i tvivl, kan man tage et kig på ejendomsvurderingssystemet, eller man kan, det er mere alvorligt, se på PISA-resultaterne for den folkeskole, som aldrig har været så politisk styret, som det har været tilfældet de sidste 20 år. Og når tingene går galt, er svaret som regel, at der skal være mere politisk handling,
60 mere kontrol, mere regulering, mere politikerstyre, og det er på bekostning af folkestyret.

I Finland, som jeg tror vi kan lade os inspirere af på mange punkter, har de udviklet et koncept, og jeg undskylder for brugen af fremmedord, som de kalder
65 humble government, altså ydmyg regeringsførelse, som i al sin enkelhed handler om, at de komplekse problemer, der er i det moderne samfund, ikke kan løses med storslåede planer i iltfattige regeringskontorer. Det kræver samarbejde og

nærhed i beslutningerne og respekt for den lokale viden. Det er egentlig pudsigt, hvis vi skal rejse helt til Finland for at genopdage noget, som danske bønder og højskolefolk og foreningsmennesker har forstået for flere hundrede år siden. Så jeg kunne godt tænke mig lidt mere humble government. Det er nok, må jeg indrømme, svært at se for sig, at den nuværende statsminister skulle stille sig i spidsen for ydmyg regeringsførelse, men man har vel lov til at drømme.

Jeg drømmer om et folkestyre, hvor vi politikere i højere grad træffer de store beslutninger og borgerne træffer de nære beslutninger. Jeg drømmer om et velfærdssamfund, hvor vi ikke forsøger at producere omsorg eller tryghed for den sags skyld gennem flere kontrolark og kommunale standarder, men derimod bygger videre på en ældre velfærdstradition, vi har i det her land, nemlig selvejende institutioner, et stærkt civilsamfund, privat foretagsomhed og frihed og ansvar til de fagprofessionelle, der arbejder med velfærden. Jeg drømmer om en folkeskole, der igen bliver folkets skole, ikke politikernes skole, ikke Socialdemokratiets skole eller kommunens skole, nej, *folkets* skole, hvor det er lærerne, det er lederne, det er forældrene, der samarbejder om at finde de bedste løsninger, nøjagtig som vi kender det fra friskolerne, og hvor vi på ny sætter den klassiske dannelse, kundskaber og færdigheder i højsædet. For folkeskolen er folkestyrets hjerte, og vi ved alle, hvad der sker med kroppen, hvis hjertet ikke slår, som det skal.

Kort sagt drømmer jeg også om et Danmark, hvor flere mennesker ejer af en større del af deres eget liv forstået på den måde, at der er flere, der ejer deres egen bolig; der er flere, der bliver medejere af virksomheder i form af aktier; og hvor alle kan beholde mere af frugten af deres eget arbejde – forhåbentlig en grad, så danske familier har så robust en økonomi, at de ikke behøver stå med hatten i hånden og vente på den næste check fra Christiansborg, når et eller andet stiger i pris. Ja, et folk, der ejer mere af deres liv, er også et folk, der er mindre afhængige af politikernes nåde.

Så drømmer jeg nok så vigtigt om et Danmark, der tror så stærkt på vores fællesskab, at vi også er villige til at forsvare det ikke kun mod ydre trusler, men også mod den sådan apati og ligegyldighed, som langsomt kan nedbryde et fællesskab indefra.

Der bliver i de her år talt rigtig meget om åndelig oprustning, og godt for det. Jeg synes, det er en god debat, for i folkestyret er det ikke kun dem i uniform,

- der har ansvaret for at forsvare vores fællesskab og vores livsform. Jeg ved, at statsministeren er enig. Jeg synes ofte, at statsministeren siger alt det rigtige, når det kommer til sikkerhedspolitik, men jeg må også sige, at det klinger en anelse hult, at statsministeren på den ene side jo belærer os om russernes tid ved samlebåndet og formaner os om at være fædrelandskærlige, når statsministeren på den anden side samtidig resten af tiden næsten lefler for den her krævementalitet i form af flere checks og højere offentlige ydelser. Det er altså svært at indrette en gavebod som en bunker. Og hvis vi mener det oprigtigt med den åndelige oprustning, tror jeg, vi skulle skrue ned for politikerstyret og op for folkestyret. Ja, hvis vi ønsker borgere, der kan bære et ansvar for Danmark, må vi også behandle dem som borgere, der kan bære et ansvar for deres eget liv.
- Det betyder selvfølgelig ikke, at vi politikere bare kan gå hjem og sige: Nå, det var en hyggelig åbning; vi ses igen om et år; der er ikke noget at lave for os. Der er masser at lave for os. Der er masser af kerneopgaver, vi skal få styr på: et stærkere forsvar, en udlændingepolitik, der fortsat skal strammes op, et skattevæsen, der skal være mere effektivt og retfærdigt. Men det er jo ikke ensbetydende med, at vi politikere hele tiden behøver at påtage os *alle* opgaver. Måske skal vi indimellem have modet til at sige: Det her forventer vi faktisk at folk godt kan klare selv; det har vi tillid til. Vi er jo trods alt et folkestyre og ikke et politikerstyre.
- Hvis vi begyndte at tænke på den måde, ville det – det indrømmer jeg – have nogle ubehagelige bivirkninger for os herinde, særlig i form af at danskerne jo så ville se mindre til os. Der ville være færre checks, vi kunne præsentere på pressemøder; der ville være færre symbolpolitiske initiativer med vores eget navn på, og der ville være færre storslåede reformer, der skulle rette op på andre reformer, vi selv har lavet, men som ikke virkede. Det ville nok være et stort personligt offer for mange af os her i salen. Men hvem ved, måske vil det være sundt for os, måske vil det være sundt for vores folkestyre, ja, måske vil det ligefrem betyde, at der vil være lidt mere tillid til os politikere.
- Men i virkeligheden er det ikke det, jeg drømmer mest om, altså at danskerne skal holde mere af os politikere, eller at de skal have mere tillid til os. Jeg drømmer om et Danmark, hvor vi politikere har mere tillid til danskerne, og hvor folket så sjældent som muligt behøver at tænke på os politikere og tænke: Vi har brug for en eller anden politisk handling. Det er i min optik folkestyre.
- Tak for ordet, og fortsat god debat her i politikerstyrets åbningsdebat.

Kilde

Manuskript taget fra ft.dk og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

150

Tags

Folketingstale, Liberal Alliance, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/alex-vanopslaghs-tale-ved-folketingets-abningsdebat-2026>

155

160

165

170

175

180